

gt Wust, riep er, en bracht dat hij verder Kant, Fichte door Rousseau kend is Schiller Dichtung". In

Rousseau de viteit volledig hebben. Integendeel na. Dat is anders zag hij vele orthodoxe tek christen wamen we te en een ander is Heiler, medienst en den hij was het Roomsche konseau met zijn als alleen de liden aangeprijn beeld, misgekelijk te de el wat anders duk te stellen

Hij hoort van roepen tegen nt, waarom is en? Omdat de op het uiterste niet meer hij verwerken. De aan de lippen, wel een der m zeker noodrecht of onrecht eer opwerpen. immel, Ernst wie heeft er

der breed weer al hem alleen zijk het schijn van den „eendoudigheid" van die eenvoud" ot ons zelf van God. en ontdekking van g van wat in n van de naan) leven?

en dialectische h" is hier geen th — eigenlijk Als hij spreekt lijken eenvoud veel vragen nibleek, toen we een bewijs te ds Knap niet

gen: de eenvouding tot God

t bepaalde ver dan Rousseau verwogen zien van terugkeer of de primitieve geen „bescha de. De gift-stol erfenis door de brengt ze met n bij zich. als ten den mensch de banden al le „mozaiekge doen, stel, dat gruwelijker dan rig mooi lijken ig mensch niet en radikale vet mach tegenover

In dan voorts: ook een andere verhouding tot ons zelf stelt Wust als voorwaarde, om den alevens mensch weer te zien. Het kind, met zijn eenvoud, en zijn onbevangen lach, dat zijn we toch allemaal geweest? De lach van het kind is voor ons een aanklacht, een aanwijzing van heel onze levensverdwaaling, een oproep, om terug te keeren tot naar het kruispunt, den tweesprong, van onzen eersten levensgang, daarheen, waar wij ons hebben laten verleiden tot de „negatieve" levenskeuzen, die de dissonant in ons leven brachten.

En eindelijk: naïviteit is voor het besef van Wust ook terugkeer tot de natuur. Eenvoud is niets anders dan in overeenstemming zijn met heel het harmonisch samenspel der natuur; trouw zijn, zoals de natuur trouw is. Rekenen wij niet altijd vast en zeker op de trouw, de onveranderlijkheid der natuur?

En zoo liggen dan, volgens Wust, in de naïviteit verscheiden elementen opgesloten. Als daar zijn: harmonie tusschen de objectieve en de subjectieve kracht in het „ik"; innerlijke eenheid tusschen intuïtie en verstand; een objectief verbonden zijn van de ziel met de wereld buiten haar en omgekeerd; een natuurlijk optimisme; en zoo meer bijzonderheden. Dit is dan de naïviteit; de wijsheid is er een tweede vorm van; en de piëteit haar aanvulling. Zoo maakt de naïviteit den schepster in den mensch weer vrij. Zijn daad is nu niet meer die van Prometheus: de daad van den overmoed, maar van den gaven mensch, die almeer subject wordt, naarmate hij zich meer objectieveert. Zijn piëteit beschermt zijn persoonlijke intimiteit, legt een natuurlijke band tusschen hem en de wereld buiten hem; en schept een verhouding van zuiverheid, die slechts door ongezonnen denk-arbeid en door geestelijken hoogmoed zou kunnen worden vertroebeld.

K. S.

UIT DE SCHRIFT.

God alles.

Opdat God zij alles in allen... 1 Cor. 15 : 28.

God zelf is het doel van al Gods werk. Hij handelt Zichzelf. Ja, door het mysterie der genade heen. Want hij Zijn Zelfhandhaving en bij Zijn zorgen voor Zijn eer en Soevereiniteit zorgt Hij tevens voor de zaligheid van het volk, dat Hij als Zijn volk kende van vóór de grondlegging der wereld.

Maar toch blijft aan de vervulling van Gods Wezen in alle dingen al het andere ondergeschikt.

God zelf is de eerste, en de laatste.

Zoo zelfs, dat de Koning-Middelaar aan het eind dezer bedeefting eerbiedig het regiment weer legt in Zijns Vaders handen.

Maar daarom kan God in Zijn koninkrijk dan ook dingen doen, die ons wonderbaar schijnen en vol raadselen. Daarom kan God, met eerbied gezegd, daarom mag God doen, wat wij niet vermogen en wat wij als Gods daad zoo vaak niet begrijpen: Afbreken, wat Hij zelf heeft opgebouwd; uittrekken, wat Hij zelf heeft geplant. (Jer. 45:4.)

Uit Zijne volheid geeft Christus de Zijnen het voorrecht, dat zij die Soevereiniteit Gods niet slechts billijken, maar prijzen.

O, zoolang wij ons groote dingen zoeken (Jer. 45:5) dan verstaan we Gods daden niet. „Een ziel aan 't stof gekluisterd, beseeft Gods daden niet... zijn oordeel is verduisterd."

Maar waar „in 't ootmoedig hart,

Jezus Christus
plaatsse nam",

daar is er voor den mensch het hoogste in den Hoogen God.

O, dit is toch het geheim van alle waarachtige religie: zichzelf te verliezen in God. Dit is het vinden van Gods verborgen omgang, dat hier in beginsel wordt verstaan, en dat het begin is van het eeuwig einde, dat eeuwig heerlijk is.

Hoe ver is Gods volk en Gods kerk van dat ideaal, van die doelstelling voor het leven, nog verwijderd.

Het lijkt er onder het volk des Heeren vaak zoo weinig op, dat God werkelijk het hoogste is; dat Gods naam gaat vóór alles.

Re is zoo heel veel, dat den mensch predikt.

En toch die mensch moet er onder.

En als dat bij Gods volk niet kan, waar zou het dan kunnen?

Maar toch... we hebben immers geloof; en nu houden we door geloof het ideaal vast. Niet als een theorie, als een hypothese. Maar als een doelwit, waarnaar we jagen.

Dat beteekent, dat we leeren bidden: O God, laat me sterven, mij; opdat Christus door Zijn Geest al meer gestalte in mij krijg; opdat Gods werk in mij groot worde.

We houden het ideaal vast...

Ja, en eenmaal zal het gegrepen worden door hen, wier leven met Christus verborgen is in God.

Dan is 't volmaakt... God alles in allen...

O God — groote God, als 't dan moet, breek dan in mij.

Als 't dan moet, ruk dan uit wat Gij geplant hebt: in mij; en in Uw wereld; en in Uw kerk...

En geef mij genade om geloovig te wachten op Uw dag, en om stille te zijn onder Uw brekende slagen en Uw pijn-doen. Als het moet...

En leer mij, Heere, te wachten op den dag, waarin Gij zult zijn Alles in allen.

Kom Heere Jezus, met Uw Geest...

En geef mij heimwee.

En de rust van de onrust.

En het alles door het niets...

W.

KERKELIJK LEVEN.

Verkeerde wisselstand. VI.

„Waar dan zoo de uiterste voorzorgen voor een objectieve bespreking van Calvijn's doopsbeschuwing zijn genomen, kan daarmee thans een aanvang gemaakt worden".

Daarmee besloten we ons vorige artikel.

Natuurlijk bedoelden we daarmee niet Calvijn's doopsbeschuwing in haar geheel bloot te leggen.

Doch alleen op die punten, welke hier in het geding zijn. Welke zijn die punten?

Herinneren wij nog even aan wat Dr v. d. Vaart Smit schreef: „Slechts dan is er een sacrament, als aan het persoonlijk aanbieden van Gods zijde (door het sacrament) een persoonlijk geloofsaanvaarden beantwoordt". Voorts is nog op een element te letten, n.l. dat naar Calvijn en de Geref. reformatoren een bijzondere sacramentele genade niet bestaat, dat slechts hij de genadegave van het sacrament ontvangen kan, die ze „promissione per fidem" door de geloofsaanvaarding van de belofte Gods reeds heeft". „Het is echter volkomen duidelijk — gelijk ook praktisch door de christelijke ouders ervaren wordt — dat de verbondsweldaden, versterking van het geloof, met name van het geloof in de vergeving der zonde en in de gave van het eeuwige leven, dan in het sacrament van den kinderdoop in de eerste plaats aan de ouders toekomen en eerst in de tweede plaats (afgezien van de ons verborgen onmiddellijke inwerking Gods op de ziel van het kind „naar de ordening van Melchizedek") „naar de ordening van Abraham in den middelijken weg, historisch en psychologisch, „naarmate het tot zijn verstand zal gekomen zijn", aan het kind, dat den doop ontving".

Voor het verband, waarin deze zinsneden voorkomen, verwijzen we naar onze eerste artikelen in deze reeks, waarin we het artikel van Dr v. d. V. S. in zijn geheel onzen lezers voorlegden.

Om het bovenstaande nu kort saam te vatten:

1o. Calvijn kent volgens Dr v. d. V. S. geen bijzondere sacramentele genade.

2o. Calvijn leert, dat er zonder persoonlijk geloofsaanvaarden, alzoo zonder dadelijk geloof, geen sacrament bestaat.

3o. Volgens Calvijn komt de doopsagenade in de eerste plaats aan de ouders toe.

4o. Het kind krijgt eerst deel aan doopsagenade als het tot zijn verstand is gekomen.

5o. Dr v. d. V. S. ziet daarbij af van de ons verborgen onmiddellijke inwerking Gods op de ziel van het kind, omdat, gelijk uit de strekking van zijn betoog blijkt, deze inwerking, zoo ze bestaat, in geen geval als sacramentele genade kan worden opgevat.

Bij den doop van een kind staat het naar deze voorstelling dus zoo:

1o. het kind ontvangt alleen het uitwendig doopsteeken, maar niet de doopsagenade;

2o. de ouders ontvangen niet het uitwendig doopsteeken, maar wel de doopsagenade.

Hierop nu willen we Calvijn onderzoeken.

Gelijk wij zeiden bepalen we ons daarbij hoofdzakelijk tot het zestiende hoofdstuk uit het vierde boek van zijn Institutie (uitgave 1559), dat uitsluitend aan den kinderdoop is gewijd.

Een enkel citaat veroorloven we ons ook uit het vijftiende hoofdstuk.

Als Calvijn in dat laatste hoofdstuk de dwaling bestrijdt, dat de doop alleen voor de zonden uit den verleden tijd gegeven wordt en dat de kracht van den doop

voor daarna bedreven kwaad als het ware verouderd en versleten is, dan laat hij daarop volgen: „Dit moeten wij bedenken en vasthouden, op wat tijd wij ook zouden mogen gedoopt worden, dat wij eenmaal voor ons gansche leven worden afgewasschen en gereinigd. Derhalve zoo dikwijls als wij gezondigd hebben, zoo moeten wij onze memorie verscherpen door onzen doop, en ons gemoed daarmee versterken, opdat het van de vergeving der zonden altijd gerust en verzekerd zij. Want, alhoewel de doop, maar eenmaal bedienend zijnde, achient gepasseerd te wezen, zoo is hij nochtans door de navolgende zonden niet vernietigd. Want de reinigheid van Christus is ons in den doop toegebracht, deze reinigheid heeft altijd haar kracht, zij wordt door geen vlekken verduisterd, maar bedekt en wischt zelfs uit al onze vuiligheden" (IV. 15. 3).

Niemand zal ontkennen, dat deze passage ook op den kinderdoop slaat. De woorden: „op wat tijd wij ook zouden mogen gedoopt worden" bewijzen dit afdruisende. Het is eenvoudig niet denkbaar, dat Calvijn, waar in zijn dagen de kinderdoop regel was, deze hiervan zou uitsluiten.

Mag dit als vaststaande aangenomen, dan volgt hieruit: 1o. dat Calvijn hier alleen het oog heeft op onzen eigen doop, ook wanneer die kort na onze geboorte plaats vond en niet den doop van onze kinderen;

2o. dat hij bij dien kinderdoop ook een doops genade aanneemt. Immers wordt in den doop „de reinigheid van Christus ons toegebracht". Een zeer sterke uitdrukking! Dat hij daarmee niet bedoelt, dat door den doop de wedergeboorte wordt gewerkt is van elders duidelijk;

3o. dat volgens hem die doopsagenade nooit vernietigd wordt, maar het geheele leven door van kracht blijft;

4o. dat het buiten zijn gedachtenkring ligt, als zou het kind eerst als het tot zijn verstand gekomen is, deel krijgen aan de doopsagenade. Neen, wat er later plaats moet grijpen is: onze memorie verscherpen door onzen doop, ons onzen doop weer te binnen brengen. Wij hebben ons te herinneren, welke genade God ons in den doop heeft bewezen;

5o. dat hij den eisch van persoonlijke geloofsaanvaarding, van dadelijk, bewust geloof bij dit „toebrengen van de reinigheid van Christus" in het geheel niet stelt. Integendeel. Hij weet zeer goed, dat een kind nog geen bewust geloof bezit. Dit belet hem niet te leeren, dat op welken tijd de doop ook plaats hebbe, hij immer de reinigheid van Christus toebrengt.

In ditzelfde hoofdstuk bestrijdt hij ook de Wederdoopers. Tegen hen brengt hij geheel andere argumenten in het gelid. Doch de grondgedachte blijft dezelfde.

Hij zegt: „Op heiligen zij ons verder vragen, te weten: wat geloof wij toch jaren lang, nadat wij gedoopt waren, bewezen en getoond hebben, opdat zij daaruit mochten besluiten, dat onze doop nietig en te vergeefs is, dewijl ze ons niet wordt geheiligd anders dan door het woord der beloften met het geloof ontvangen en aangenomen, antwoorden wij aldus: Dat wij wel in onze blindheid en ongeloofigheid langen tijd de belofte, die ons in den doop gegeven was, niet gekend noch gehouden hebben; maar dat niettemin de belofte zelve, dewijl ze van God kwam, altijd vast, bondig en waarachtig gebleven is. Ofschoon alle menschen leugenachtig en trouweloos waren, zoo houdt nochtans God niet op waarachtig te zijn; ofschoon alle menschen verloren liepen, Christus blijft evenwel de zaligheid. Wij bekenne derhalve, dat de doop voor dien tijd ons niet een haar heeft gebaat, toen de belofte ons daarin voorgedragen, zonder welke de doop niets is, veracht en verschoven lag. Doch nu, nadat wij door de genade Gods ons hebben begonnen te bekeeren, zoo beschuldigen wij onze blindheid en onze hardigheid des harten, dat wij zoo een groote goedheid zoolang met ondankebaarheid bejegend hebben. Voorts gelooven wij, dat de belofte zelve niet is verdwenen, en denken wij bij onszelve aldus: God beloofde vergeving der zonden door den doop, en Hij zal zonder twijfel de beloofde vergeving allen geloovigen betalen. Die belofte was ons in den doop voorgedragen; laat ons derhalve dezelve door het geloof omhelzen. Zij is ons wel langen tijd vanwege onze ongeloofigheid begraven geweest, maar laat ons die dan nu door het geloof samemen" (IV. 17. 1).

Ook hier ziet men op den achtergrond den kinderdoop staan, want Calvijn spreekt hier juist over een van de krachtigste argumenten, welke door de Anabaptisten tegen den kinderdoop werden ingebracht. Zij redeneerden aldus: God belooft bij den doop de vergeving der zonden. Doch de kinderen zijn daarmee niet bekend. Ja, bij het opgroeien verachten ze die. Zij kunnen of willen die belofte niet aannemen. Maar dan kan hun doop ook geen doop zijn. Want zonder persoonlijk aanvaarden kan er van een doop geen sprake zijn.

Zij verwierpen dus den kinderdoop op precies denzelfden grond, welken ook Dr v. d. V. S. voor zijn rekening neemt en waarvoor hij achter Calvijn dekking zoekt.

Maar in dit citaat komt het helder uit, hoe hij zich ten deze op Calvijn allerminst kan beroepen.

Calvijn neemt juist het tegenovergestelde standpunt in als Dr v. d. V. S.

Tegen de redeneering: er is geen sacrament, wanneer er geen persoonlijke geloofsaanvaarding is, kiest hij zoo kras mogelijk positie.

Hij zegt niet: hoewel er geen persoonlijke geloofsa-